

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 13.Gf.40.020/2025/5-II.

A felperes:

felperes

(cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Erdei Zoltán Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Erdei Zoltán ügyvéd)

(cím6)

Dr. Varga Péter ügyvéd

(cím1)

Az alperes:

Nemzeti Fejlesztési Központ

(cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Sulyok Nóra kamarai jogtanácsos

(cím3)

A per tárgya: szerződés fennállásának megállapítása és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 9.G.42.131/2024/4. (2024. december 10.)

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes (6. sorszám)

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint másodfokú perköltiséget.

A 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes 2023. június 14-én indított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperes és az egyéb érdekeltl között 2018. február 9-én szerződésszám1 szám alatt megkötött támogatási szerződéses változatlanul hatályban van, a felek között a szerződés fennáll. Kérte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a kártérítés címén kötelezze az alperest 10.000.000 forint és járulékai megfizetésére. Állította, hogy a felperes végrehajtotta a támogatási szerződéssel érintett projekt rá eső részét, és az alperes jogellenesen állt el a felperessel szemben a támogatási szerződéstől.

[2] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a 2020. szeptember 1-jén közölt elállási nyilatkozat folytán a támogatási jogviszony a felek között is megszűnt.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 400.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes illetékmentessége folytán felmerült 1.500.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolásában kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a ügyszám1 számú jogerős ítéletével (a továbbiakban: jogerős ítélet1) a önkormányzat3 (a továbbiakban: Önkormányzat1) által indított perben a keresetet elutasította, mert az Önkormányzat1 megszegte a támogatási szerződést, ezért az irányító hatóság elállása jogszerű volt. A Kúria a ügyszám4 számú ítéletével a jogerős ítélet1-et hatályában fenntartotta. Az elsőfokú bíróság utalt az önkormányzat1 (a továbbiakban: Önkormányzat2) által indított kártérítés iránti kereset elbírálására, amelyben a Fővárosi Ítéltábla ügyszám3 számú jogerős ítéletével (a továbbiakban: jogerős ítélet2) a keresetet elutasította. A Kúria a ügyszám2 számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítélet2-t.

Az elsőfokú bíróság ismertette az Önkormányzat2 keresetét, és megállapította, hogy a jelen pert is érintő támogatási szerződés és a konzorciumi megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) elkülönítve, egymástól függetlenül tartalmazta a kedvezményezettek feladatait. A támogató minden kedvezményezettel külön levélben közölte az elállási nyilatkozatot. A támogatási szerződés a 2014-2020. programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdés 54. pont alapján polgári jogi szerződés, amelyet az Önkormányzat1 az összes konzorciumi tag nevében konzorciumvezetőként a megállapodásban kapott meghatalmazás alapján írt alá. A tagok közösen nyújtottak be támogatási kérelmet, és közösen vállalták a szerződés teljesítését, ezért egyetlen jogviszony jött létre a konzorciumi tagok és a támogató között, amit alátámaszt, hogy az irányító hatóság a szabálytalanság tárgyában sem tagonként tett megállapítást, és csak egy elsőfokú és egy jogorvoslati eljárást folytatott le.

A tagok nem minősülnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:29. § szerint egyetemleges kötelezettnek, mert a programok megvalósítása nem volt oszthatatlan szolgáltatás. A jogszerű támogatói elállás azzal a következménnyel járt, hogy a teljes szerződés minden konzorciumi tag tekintetében visszamenőlegesen megszűnt, függetlenül attól, hogy az elállásra okot adó szerződésszegést melyikük valósította meg, és részleges elállással a szerződés felbontására nem volt jogszabályi vagy szerződéses lehetőség. A Korm. rendelet 59. § (5) bekezdésből nem következett, hogy a támogató elállása ne terjedt volna ki valamennyi szerződő félre. Az elállás joga a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdés, valamint az ÁSZF 7.4.2. pont alapján megillette az alperest azzal, hogy a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdés szerint a jogkövetkezménynek a szabálytalanság súlyához kell igazodnia. Az ÁSZF 7.2.4. pont és a rendelet 90. § (1) bekezdés c) pont kifejezetten a valótlan adatszolgáltatásra utal.

Az előzményi eljárások alapján megállapítható, hogy a konzorcium 3 tagja nem valósított meg egy-egy programot, ezzel megsértették a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdés c) pontot és a 86. § (1) bekezdést, mert erről nem értesítették időben az irányító hatóságot, így a szabálytalanságra tekintettel a támogató elállhatott a támogatási szerződéstől.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a megállapodás csak a konzorcium tagjai közötti belső jogviszonyt rendezte, és a támogatóra nem volt hatálya. A Korm. rendelet 164. § (4) bekezdés tartalmazta a fokozatosság elvét, amelynek alkalmazásával az Önkormányzat1 által indított perben a jogerős ítélet megállapította, hogy az elállás jogszerű volt, és nincs lehetőség ettől a döntéstől eltérni, ezért a támogatási szerződés 2.4. pontja és az ÁSZF 7.4.2. pontja szerint a kedvezményezett köteles visszafizetni a támogatást.

Az alperes a támogatási szerződést kötő fél jogutódja, az elállási jog gyakorlása nem volt szerződésszegés, részlegesen nem lehetett a támogatási szerződéstől elállni. Erre tekintettel kártérítési kötelezettsége sem keletkezhett az alperesnek, az elállás nem sértette a Ptk. 6:137. §-át, a 6:142. §-t, a 6:143. § (3) bekezdést, a 6:144. § (2) bekezdést.

[4] Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes annak megváltoztatásával a kereset teljesítését kérte azzal, hogy a megállapítási kereset teljesítése mellett az elsőfokú bíróság kötelezze az alperest 10.000.000 forint kártérítés és járulékai megfizetésére is.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 237. §-t. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (4) bekezdés szerint végezze el a saját pervezetését. Állítása szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg, hogy az alperes elállása valamennyi szerződő fél tekintetében jogszerű volt. A felperes nem követett el szerződésszegést, és téves az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy nem kizárólag a szerződéses jogviszony természetéből kell kiindulni. Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a Korm. rendelet 59. § (5) bekezdésre figyelemmel először abban foglalt állást, hogy a megállapodás miként szabályozza a támogatási szerződés megszegéséért való felelősséget, és hogy az egyik tag által elkövetett szabálytalanságért a többi taggal szemben alkalmazható-e jogkövetkezmény. A támogatási szerződés tartalmazza, hogy ha konzorciumban valósítják meg a projektet, a kedvezményezettek egymás közti, valamint a támogató és a kedvezményezettek közötti jogviszonyokat a támogatási szerződés mellékletét képező megállapodás tartalmazza, amelyből azonban az következik, hogy a tag szabálytalanságáért a másik konzorciumi tag automatikusan nem tehető felelőssé. Ezt a tagi felelősséget nem lehet kiterjesztően értelmezni. Ha megállapítható, hogy milyen mértékben működtek közre a tagok, nincs helye a követelés teljes összegét bármely taggal szemben érvényesíteni, ugyanakkor a felperes nem követett el szabálytalanságot.

Utalt a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 19. pontra azzal, hogy a közös együttműködés nem jelent kötelezett egyetemlegességet. Az elsőfokú bíróság nem értékelte a jogviszony létrejöttét megelőző folyamatok alatt keletkezett okiratokat, így különösen a megállapodást. Az elállás a felperessel szemben nem volt jogszerű. Utalt a megállapodás 3.3. pontjára, amely tartalmazza, hogy melyik tag milyen tevékenység megvalósítását vállalta, és a támogatási szerződésnek ez a megfogalmazása – a támogatási összegek elkülönítése – lehetővé teszi az egyes tagokkal szemben az általuk elkövetett szabálytalanság jogkövetkezményeinek differenciált alkalmazását. Kiemelte a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdést azzal, hogy a felperes szabályszerűen járt el, így vele szemben a jogkövetkezmény alkalmazása aránytalan és nem indokolt. Utalt a BH2023.4.100. eseti döntésre. Az alperes megsértette a rendelet 156. § (5) bekezdést. Téves az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a támogató részéről egységesen kell kezelni a szabálytalanságokat, és a tagokkal szemben azonos

jogkövetkezményt kellene alkalmazni. Ezt cáfolja, hogy az alperes valamennyi taggal szemben külön-külön közölt elálló nyilatkozatot. Erre figyelemmel az alperes a támogatás visszafizetését jogszerűtlenül írta elő, így a visszafizetett támogatási összeg a Ptk. 6:142. § szerint kárnak minősül. A tényállás hiányos, mert az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a támogatási szerződés hivatkozott rendelkezését és ennek következtében a megállapodást sem.

[5] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Álláspontja szerint a felperes nem kért marasztalást az alperessel szemben, a keresetet megváltoztatta, amely csak megállapításra irányult.

Hivatkozott a Kúria ügyszám4 számú ítéletére azzal, hogy a pályáztatás célja az volt, hogy a konzorciumi tagokat terhelő kötelezettségeket egységként kezelje, a támogatási szerződés kockázati közösséget hozott létre a tagok között, és egymás szerződésszegéséért is felelősséggel tartoznak. Idézte a megállapodás 3.1. pontjának 1. és 6. bekezdését azzal, hogy egységes jogviszony jött létre a támogatási szerződés alapján, a kötelezettségek nem értékelhetők egységével.

A megállapodás a tagok egymás közötti viszonyát szabályozza, ismertette annak 1. pontját. Ha a tag sérelmezi, hogy a másik tag miatt őt kár érte, azt a másik taggal szemben érvényesítheti. A megállapodás nem szabályozza azt az esetet, ha a támogató eláll a támogatási szerződéstől, és a megállapodás 9. oldal 7. bekezdés csak abban az esetben irányadó, ha az alperes által megállapított szankció korrekció kiszabására irányul, azonban elállásnál nem alkalmazható. Részlegesen nem lehet a támogatási szerződéstől elállni, következésképpen az elállás visszamenőleges hatállyal felbontotta a támogatási szerződést. Kiemelte, hogy a jogerős ítélet megállapította a szerződésszegést, és azt is, hogy a szankció arányos volt a szerződésszegés súlyához viszonyítva, így az elállás jogszerű volt, míg az alperes csak a konzorciummal szemben tudja gyakorolni ezt a szankciót. Az elállási nyilatkozat tagoknak történő megküldésével az alperes a Ptk. 6:62. § szerint a tájékoztatási kötelezettségének tett eleget, amelyből nem vonható le az a következtetés, hogy a tagoknak külön-külön kellene viselni a szerződésszegés jogkövetkezményeit. Az elállás hatálya az elállást tartalmazó nyilatkozatnak a támogatási szerződés egészére nézve a konzorciumot vezető személlyel történő közléssel beállt. Idézte a Kúria ügyszám2 számú ítéletének [65] pontját, amelyből szintén az a következtetés vonható le, hogy a 2018. február 9-én létrejött támogatási szerződés nem áll fenn.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdés alapján jogerőre emelkedett rendelkezése.

[7] A fellebbezés nem alapos.

[8] Az alperes állításával szemben a felperes 2023. október 17-ei beadványában előterjesztett keresetváltoztatása kizárólag a megállapítási keresetet érintette, és az alperes sem kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 242. § (2) bekezdés alkalmazása érdekében nem tette meg a szükséges intézkedéseket az eljárás részbeni megszüntetése érdekében. A keresetváltoztatást tartalmazó beadvány 15. oldala szerint a felperes egyértelműen fenntartotta a marasztalás iránti követelését, amit az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyaláson ismertetett is (ügyszám 5 számú tárgyalási jegyzőkönyv). Az elsőfokú bíróság az eljárás felfüggesztését követően folytatódó eljárásban lezárta a perfelvételi tárgyalást (3. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv), és a felperes ezt megelőzően és a későbbiekben sem állt el a marasztalás iránti keresetétől. Mindezekre tekintettel az alperes alaptalanul kifogásolta a marasztalási kereset érdemi elbírálását, így a másodfokú bíróság sem tekintette a Pp. 373. § (1) bekezdés szerinti meg nem engedett keresetváltoztatásnak a felperes fellebbezési kérelmét, és ennek megfelelően – teljes egészében érdemben – bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

[9] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott, amelynek indokaival is egyetértett, ezért a fellebbezés folytán csupán az alábbiakat emeli ki.

[10] A felperes elsősorban arra alapította a fellebbezését, hogy a megállapodás a támogatási szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezte, és annak kikötései irányadók a támogató és a konzorcium közötti jogviszonyra is. Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a megállapodás szerint a kifizetett támogatás visszafizetésének elrendelésénél a tag köteles az általa okozott szabálytalanság vagy szerződésszegés miatt visszakövetelt összeget közvetlenül visszafizetni, és ha nem állapítható meg, hogy milyen mértékben működtek közre a tagok a szabálytalanság elkövetésében, akkor a támogató bármely taggal szemben érvényesítheti a követelés teljes összegét.

[11] A támogatási szerződés bevezető része egyértelműen tartalmazza, hogy ha a Projektet közösen valósítják meg, a megállapodás hatálya kiterjed a konzorcium tagjai és a támogató közötti jogviszonyra is, azonban a megállapodás tartalmából sem vezethető le az a következtetés, hogy a támogatónak a támogatási szerződéstől történő elállása kizárólag a szabálytalanságot tanúsító konzorciumi tag és a támogató jogviszonyát érinti.

[12] A Korm. rendelet 164. § (2) bekezdése rendelkezik a szabálytalansági eljárás lezárását követő eljárásról, és a (3) bekezdés tartalmazza az irányító hatóság által alkalmazható jogkövetkezményeket. Ezeknek csak egyike a támogatási szerződéstől történő elállás [Korm. rendelet 164. § (3) bekezdés b) pont]. Így adott esetben a szabálytalansági döntés jogkövetkezményeként az sem kizárt, hogy a támogató a Korm. rendelet 164. § (3) bekezdés a) pontot alkalmazva érvényre juttassa a megállapodásnak a felperes által hangsúlyozott rendelkezését, amelynek eredményképpen csak az egyik tagot terheli a visszafizetési kötelezettség.

[13] A polgári jogi szerződéssel létrehozott konzorcium és a támogató között a Projekt megvalósítása céljából egyetlen támogatási szerződés jött létre, még akkor is, ha a támogató a tagoknak közvetlenül, a szerződés szerinti ütemezéssel folyósította a támogatási összegeket. A megállapodás külön kiemeli, hogy a támogatási szerződésben rögzített kötelezettségek Projekt szintjén értendők (3.1. pont), ezért elsősorban annak van jelentősége,

hogy a konzorcium tevékenysége összességében megfelel-e a Projekt céljainak, és nem annak, hogy az egyes támogatási feladatokat a konzorcium melyik tagja valósítja meg, illetőleg melyikük követ el szabálytalanságot. Mindebből következik, hogy ha a szabálytalansági eljárás eredménye alapján a támogató a Korm. rendelet 164. § (3) bekezdés b) pontot alkalmazva eláll a szerződéstől, és az elállás hatályos, egyoldalú jognyilatkozata a Ptk. 6:213. § (1) bekezdés szerint a támogatási szerződés egészét felbontja. Miután az előzményi eljárásban megállapították, hogy a támogatási szerződéstől történő elállás jogszerű volt, az elsőfokú bíróság ebből kiindulva helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a keresetben állított tény (a támogatási szerződés fennállása) nem állapítható meg, mert az alperesnek a konzorcium képviselőjével közölt elállása a támogatási szerződést valamennyi konzorciumi taggal szemben, a Projekt egészére nézve felbontotta.

[14] A felperes a kártérítés iránti keresetét arra alapította, hogy az alperes elállásához a felperessel szemben nem fűződött a támogatási szerződés megszűnésének joghatása, így az elállása a felek jogviszonyában szerződésszegésnek minősül. Az ismertetett okok miatt azonban az elsőfokú bíróság a jogszabályok helyes alkalmazásával állapította meg, hogy az elállás nem tekinthető jogszabálysértőnek, ezért a felperest nem illeti meg a jogosultság kártérítés követelésére.

[15] A kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezésben előadott okok miatt nem jogszabálysértő, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében – a Pp. 386. § (4) bekezdés alapján visszautalva annak helyes indokaira – helybenhagyta.

[16] A felperes fellebbezése eredménytelen volt, így a másodfokú eljárással kapcsolatos költségeit maga viseli, míg a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján köteles az alperes jogtanácsosi munkadíjban felmerülő másodfokú perköltségét megfizetni, melynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján állapított meg.

Budapest, 2025. május 21.

Dr. Pusztai Anita s.k.

a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.

előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix Márta s.k.

bíró